

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ “Лісопаркове господарство”

Ступінь вищої освіти - *Магістр*

Спеціальність 206 “*Садово-паркове господарство*”

Освітня програма “*Садово-паркове господарство*”

Рік навчання - *2024-2025, семестр 1*

Форма навчання - *денна, заочна*

Кількість кредитів ЄКТС - **4,0**

Мова викладання - *українська* (українська, англійська, німецька)

доц. Кушнір А.І.

A-Kushnir@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3908>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Лісопаркове господарство є важливою складовою частиною у загальному комплексі розвитку приміських рекреаційних територій та важливим елементом комплексних зелених зон міст. Воно включає коло різноманітних за ступенем складності питань пов'язаних із проектуванням, будівництвом, експлуатацією лісопарків, буферних парків, зон відпочинку тощо та створенням, формуванням і утриманням важливої їх складової – декоративних насаджень. Сучасне лісопаркове господарство є комплексом заходів, які передбачають вирішення різноманітних задач правового, естетичного, організаційного, експлуатаційно-господарського, економічного характеру, направлених на створення і утримання високодекоративних лісопаркових насаджень та садово-паркових об'єктів різноманітного призначення розміщених у зелених зонах міст.

Вивчаючи курс лісопаркове господарство фахівці повинні вільно орієнтуватися у питаннях організації і ведення рекреації в межах комплексних зелених зон міст, яка активно розвивається у зв'язку з ущільненістю забудови міст і зменшенням кількості насаджень загального користування. Це досягається створенням комфортних умов для відпочинку в лісопарках, буферних парках, зонах масового відпочинку тощо, які створюються переважно на берегах водойм та інших екотопах з високим рекреаційним потенціалом, облаштовуються відповідним спорудами й обладнанням з урахуванням стійкості лісопаркових насаджень до рекреаційних навантажень.

Крім цього фахівці повинні мати ґрунтовні знання із основ ведення лісопаркового господарства в умовах змін клімату та особливостей розвитку приміських територій.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК): ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
ЗК 2. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняття рішення;
ЗК 3. Здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу.
ЗК 4. Здатність до комунікації в усній і письмовій формах на державній та іноземних мовах для вирішення завдань професійної діяльності;
ЗК 5. Здатність керувати колективом у сфері професійної діяльності, толерантно сприймаючи соціальні, етнічні, конфесійні і культурні відмінності.
ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастрованих ландшафтів.

СК 4. Здатність до управління об'єктами садово-паркового господарства, їх функціонального використання, охорони, захисту та організації робіт з урбомоніторингу і інвентаризації об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

СК 5. Здатність складати кадастри зелених насаджень.

СК 6. Здатність організовувати і здійснювати державний контроль і нагляд за дотриманням правил утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

СК 7. Здатність оцінювати розмір шкоди, заподіяної об'єктам садово-паркового господарства та об'єктам культурної спадщини при порушенні природоохоронного або містобудівного законодавства.

СК 8. Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проектною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

СК 9. Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність в галузі садово-паркового господарства.

СК 10. Здатність здійснювати технічні розрахунки в проектах, техніко-економічне обґрунтування і функціонально-вартісний аналіз ефективності проєктованих заходів.

СК 11. Здатність прогнозувати наслідки, знаходити ефективні рішення в плануванні і реалізації проєктів з урахуванням наявних обмежень.

СК 12. Здатність організувати роботу команди фахівців, яка пов'язана із плануванням (або відновленням) міських територій, відкритих просторів, об'єктів садово-паркового господарства.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

1. Обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства;

2. Організовувати та здійснювати роботи з урбомоніторингу і інвентаризації на об'єктах садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів та складання кадастру зелених насаджень;

3. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні технології вирощування садивного матеріалу: декоративних дерев, кущів, квіткових культур, газонних трав;

4. Оцінювати економічну ефективність пропонованих рішень;

5. Пропонувати та організовувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів;

6. Планувати і організовувати роботи з інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства природних і культурних ландшафтів;

7. Здійснювати ефективне управління об'єктами садово-паркового господарства, природними і культурними ландшафтами з урахуванням технологічних, правових, економічних, екологічних та інших аспектів;

8. Організовувати роботу колективу виконавців проєктів;

9. Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям;

10. Розробляти проєкти об'єктів озеленення, садово-паркового господарства та ландшафтно-архітектури, реставрації та реконструкції об'єктів озеленення, культурної спадщини; проєктувати зимові сади в інтер'єрах офісних і житлових будівель, озеленення покрівель, оранжерейні і тепличні комплекси;

11. Проектувати території площ, магістралей і вулиць, пішохідних зон, смуг відведення лінійних об'єктів, зон заміського відпочинку і туризму, лісопарків, територій лікарняних комплексів і курортів, санітарно-захисних зон, меліоративних деревних насаджень, реабілітації порушених ландшафтів техногенних територій;

12. Створювати об'єкти озеленення різного призначення та підбирати комплекс робіт по догляду за рослинами у насадженнях.

13. Організовувати навчально-пізнавальну діяльність студентів.

14. Організовувати та здійснювати підвищення кваліфікації і коучинг співробітників з інноваційної діяльності.

15. Організовувати та виконувати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр	ПРАВОВІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ЛІСОПАРКІВ			
Модуль 1	ПРАВОВІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ЛІСОПАРКІВ			
Тема 1 Вступ. Місце дисципліни в системі біологічних наук. Поняття про лісопарки.	1/4	Знати місце дисципліни при підготовці фахівців садово-паркового господарства.	Навчитися аналізувати лісопаркові насадження та типи ландшафтів у лісопарках України та оформити отримані результати у робочий зошит.	15
Тема 2 Містобудівні основи організації і ведення лісопаркового господарства	2/4	Вивчити правові та організаційні основи ведення лісопаркового господарства в Україні, та порядок оформлення документів на проведення робіт у лісопарках.	Засвоїти нормативи, які використовуються для проектування лісопаркових насаджень, та вміти їх застосовувати при проектуванні лісопарків	15
Тема 3 Основи проектування лісопарків.	2/4	Вивчити стадії проектування і об'ємно-просторову організацію лісопарків; склад проектних матеріалів; планування дорожньо-стежкової мережі та організацію ландшафтно-реконструктивних заходів.	Графічно зобразити 4-5 групових композиції з використанням умовних позначень насаджень і елементів благоустрою	15
Тема 4 Розробка проектно-кошторисної документації для проектування лісопарків.	2/4	Навчитися складати проектно-кошторисну документацію з визначенням вартості будівництва лісопарків та використанням нормативних документів для розробки кошторисів на лісопарки.	Навчитися добирати асортимент дерев'янистих і трав'янистих рослин для створення лісопаркових насаджень в залежності від категорійності об'єктів та природних умов. Результати оформити у робочий зошит.	15
Всього:	7/16			60

Модуль II	ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУДІВНИЦТВА ТА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА У ЛІСОПАРКАХ		
Тема 5 Основні методи будівництва лісопарків.	2/3	Знати основні методи будівництва лісопарків та особливості благоустрою територій лісопарків	Для підбраного асортименту рослин навести лісівничу, екологічну та декоративні характеристики та обґрунтувати їх використання у різних видах лісопаркових насаджень. Результати оформити у робочий зошит. 15
Тема 6 Ландшафтна реконструкція насаджень лісопарків.	2/4	Засвоїти методи ландшафтної реконструкції насаджень лісопарків та особливості їх проведення у різних функціональних зонах.	Навчитися проектувати нові чи реконструювати існуючі лісопаркові насадження (лісопарки, буферні парки та зони відпочинку). Результати оформити у вигляді ескізу. 15
Тема 7 Формування лісопаркових ландшафтів.	2/3	Розуміти особливості формування лісопаркових ландшафтів та технологічні аспекти утримання меліоративної мережі, споруд і обладнання лісопарків	Викреслити у масштабі 1:500 (1:1000) план відповідного лісопарку чи його частини, розробити перспективне його зонування, підібрати у відповідності до ґрунтово-кліматичних умов асортимент дерев'янистих та трав'янистих декоративних рослин, запланувати дорожньо-стежкову мережу, елементи благоустрою (лави, стільці, навіси, аншлаги, східці тощо), провести розрахунок кількості та вартості садивного матеріалу і всіх інших видів робіт, які пов'язані з проєктованим об'єктом. 15

Тема 8 Особливості організації охорони у лісопарках.	2/4	Знати організаційну структуру лісопаркових господарств та особливості організації охорони у лісопарках.	Засвоїти організаційну структуру та особливості організації охорони лісів від пожеж, шкідників та збудників хвороб того лісопаркового господарства, для якого проводилося проектування.	15
Всього:	8/14			60
Всього за семестр	15/30			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Асортимент дерев, кущів та ліан для ландшафтного будівництва України / Кузнецов С. І., Кушнір А. І., Левон Ф. М., Пушкар В. В., Суханова О. А., Кузнецова М. С., Гончаренко Б. В. К. : ЦП «Компринт», 2020. 321 с.

2. Асортимент дерев, кущів та ліан для озеленення в Україні / Кузнецов С. І., Левон Ф. М., Пушкар В. В. К., 1989 . 187 с.

3. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В. І. Білоус. К. : Наук. світ, 2001. 299 с.

4. Віткось-Гнах Каміль. *Інспекція дерев. Посібник для інспекторів стану дерев – базовий рівень* / К. Віткось-Гнах, Маріуш Криніцькій, Беата Пахновська, Пйотр Тишко-Хмеловец, Зося Гагось. Чернівці : Друк Арт, 2023. 224 с.
5. *Краткий справочник архитектора: Ландшафтная архитектура* / Под ред. И. Д. Родичкина. К. : Будивельник, 1990. 336 с.
6. Кучерявий В. П. *Озеленення населених місць*: Підручн. Львів: Світ, 2005. 456 с.
7. Кушнір А. І. *Науково-методичні рекомендації “Технологічні особливості лікування і оздоровлення вікових та історичних дерев”* / Кушнір А. І., Суханова О. А., Кушнір І. Л. К. : Вид. центр НУБіП України, 2009. 48 с.
8. Кушнір А.І. *Енциклопедичний словник-довідник ландшафтника* / Кушнір А. І., Пушкар В. В., Суханова О. А., Вакулик І. І. К. : ЦП «Компринт», 2021, 720 с.
9. Кушнір А.І. *Агротехніка рослин у ландшафтному будівництві (Частина І. Хвойні)* / Кушнір А.І., Суханова О.А. К. : ФОП Ямчинський, 2022. 180 с.
10. Лаптев А. А. *Справочник работника зеленого строительства* / Лаптев А. А., Глазачев Б. А., Маяк А. С. К. : Будивельник, 1984. 152 с.
11. *Порайонний асортимент дерев та кущів України* / Пушкар В. В., Кузнецов С. І., Левон Ф. М. Друк “ЦП “КОМПРИНТ””, 2013. 184 с.
12. *Рекомендації по догляду за міськими деревами на основі польських стандартів.* 2024. 148 с.
13. Родичкін І. Д. *Лісопарки України* / І. Д. Родичкін. К. : Будивельник, 1968. 168 с.
14. Романча Л. В. *Озеленение села* / Л. В. Романча. К. : Урожай, 1989. 184 с.
15. Тихонов В. І. *Озеленення міст і селищ* / Тихонов В. І., Петренко В. Ф., Садова В. А. К. : Будивельник, 1990. 208 с.
16. *Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України.* К., 2006. 47 с.
17. Пушкар В.В. *Ландшафтна архітектура, дизайн середовища, садово-паркове господарство : Термінологічний словник-довідник* / Пушкар В. В., Кушнір А. І., Суханова О. А., Вакулик І. І. К. : ЦП “Компринт”, 2019. 424 с.
18. Рубцов Л. И. *Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. Справочник* / Л. И. Рубцов. К. : Наукова думка, 1977. 272 с.
19. Рубцов Л. И. *Проектирование садов и парков* / Л. И. Рубцов. М. : Стройиздат, 1979. 184 с.
20. Трошкіна О. А. *Основи містобудування: Навчальний посібник* / О. А. Трошкіна. К. : Вид. центр НУБіП України, 2010. 218 с.
21. Кушнір А. І. *Методичні рекомендації до вивчення дисципліни “Лісопаркове господарство” студентами із спеціальності “Садово-паркове господарство”* / Кушнір А. І., Суханова О. А. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 76 с.
22. Кушнір А. І. *Робочий зошит до виконання практичних робіт із дисципліни “Лісопаркове господарство” студентами ОС «Магістр» зі спеціальності 206 “Садово-паркове господарство”* / Кушнір А. І., Суханова О. А. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 61 с.